

Židovi i framazunstvo.

»U dobru je lako dobar biti, na mucí se poznaju junaci!« Ovakvih i filozofska sentencija Njeguševa, po mom shvaćanju, izražava osobine pravoga masona. A kakvi li su tek oni masoni, koji ni u loži, ni na jeziku nisu braća, koji ni u dobru nisu dobri. Tu vrstu masona vidimo u privrženicima takozvanog »hrišćanskog principa«, u masonima, koji slobodnozidarsku misao smatraju za specifično i isključivo hrišćansku. Kad je to i takvo shvaćanje prodrlo i uhvatilo korjena u dvjema njemačkim Velikim ložama, braći Mojsijevcima nije više bilo mjesta u njima; nastala je secesija i odvajanje i zbijanje u gušće redove radi odbrane, radi održavanja svetog masonskog principa i radi čuvanja jevrejskog ponosa i samosvijesti. Nastala je odvažna borba, da se očuvaju najveća dobra čovječnosti i jednakosti, da se podizanjem i razvijanjem umnih i etičkih snaga jednovjernika spase čast i dostojanstvo jevrejskog imena. Eto iz toga je ponikla institucija nazvana *Nezavisni Orden Bene Berit*. Njena je kolijevka sjeverna Amerika, Sjedinjene države, zemlja prave slobode.

Henri Jones, doseljenik iz Njemačke, osnovao je sa svojim jednomišljenicima i jednovernicima 14. X. 1843. u New-Yorku *Nezavisni Orden Bene Berit*. Orden znači prije svega disciplinu, jedinstvo akcije, harmoniju osjećanja. Konstitucija Ordena inspirirana je i izrađena prema Konstituciji američkoj. Kao i Savezne države, tako i Orden obrazuje saveznu, federativnu organizaciju. Ne dirajući u autonomiju sličnih organizacija, koje su postale prvo u Sjedinjenim državama, a potom i na evropskom kontinentu, konstitucija Ordena postavlja na čelo ovih takozvanih Distrikata jedan vrhovni organ, direktnu vlast prema afiširanim organizacijama. Ta vrhovna vlast naziva se Velika loža konstitucije sa sjedištem prvobitno u New-Yorku a potom u Chicagu. Distrikti, koje možemo uporediti sa Saveznim državama, na broju su 13, od kojih su 7 u Americi a 6 u Evropi (sa sjedištem u Berlinu, Bukareštu, Pragu, Carigradu, Beču i Krakovu. Distrikt, pod kojim je beogradska loža (židovska), zove se Distrikt istoka, sa sjedištem u Carigradu, jer proteže svoju vlast na tri kontinenta: Evropu, Aziju i Afriku i obuhvata lože u Carigradu, Jedrenu, Smirni, Rodosu, Solunu, Beogradu, Sofiji. Neposredno pod Vrhovnom vlašću stoje lože u Londonu, Manchesteru, Kopenhagenu, Baselu i Zürichu. Tako je po svijetu razgranata ova organizacija, koja je za 80 godina od svoga postanka uspjela da stvori 500 aktivnih loža sa blizu 100.000 članova. Vrhovni organi Ordena jesu: Velika loža konstitucije, Izvršni odbor i Apelacioni sud po ugledu na ustav Sjedinjenih država, čije su vrhovne vlasti kongres, predsjednik republike i vrhovni sud.

U konstituciji, osnovnom zakonu i direktivi Ordena, veli se: *Nezavisni Bene Berit* smatra za svoju misiju da sjedini Jevreje u za-

štitu njihovih najviših i opšte čovječanskih interesa. Na toj osnovi Orden je razvio svoju najintenzivniju djelatnost u Americi, osnivajući i izdržavajući mnogobrojne dobrotvorne ustanove: skloništa, staračke i djevojačke domove, bolnice i poliklinike, biblioteke, škole za osnovnu i stručnu nastavu i za usavršavanje u zanatstvu i trgovini i t. d. Na sve te ustanove utrošeno je do g. 1893. godine 115,793.750 franaka.

Orden izdaje svoj organ »B'nai Brith News«.

Na kraju još nekoliko riječi o beogradskoj židovskoj loži.

Osnovana je 19. I. 1911. kao 676. loža u Savezu. Nazvana je »Loža Srbija« i uređena u skladu sa općim propisima Ordena. O samom radu beogradske lože najvjerniju će sliku dati njen izvještaj, podnesen Distriktnoj loži u Carigradu g. 1913. i 1921. Njegova najmarkantnija mjesta glase:

»U Srbiji je prije rata bilo svega 7.500 Jevreja, od kojih 6.500 u Beogradu a 1.000 u ostalim većim gradovima. Poslije balkanskih ratova simpatije srpskoga naroda prema Jevrejima su se uvećale. Prije kratkog vremena ministarstvo prosvjete i crkvenih poslova pohvalnim riječima priznaje patriotizam jevrejskog stanovništva, te je odredilo godišnju subvenciju velikom rabinu. U vojsci pored manjeg broja aktivnih ima veći broj rezervnih oficira. Siromašni daci potpomognuti su i od države i od jevrejske ustanove »Potpore«, koja je većem broju inženjera, ljekara, advokata i t. d. omogućila dovršenje školovanja.

Poslije 5 i po burnih ratnih godina loža je »Srbija« nastavila svoj prekinuti rad i u stanju je, da već sada zabilježi znatne uspjehe. Nema gotovo ni jedne humanitarne ili kulturne institucije, u kojoj loža nije najaktivnije angažovana preko svojih članova. Spomenut će samo društvo »Potporu«, »Žensku radničku školu« za jevrejsku i srpsku djecu, školu, koju potpomaže i nadgleda ministarstvo prosvjete, ministarstvo trgovine i industrije, »Gimnastičko društvo« u savezu s općim sokolskim pokretom, »Jevrejsku bolnicu« u Subotici, a naročito valja spomenuti rad oko zbrinjavanja ratne siročadi, od koje će desetak muškaraca (pošto ovdje nauče osnove engleskog jezika) biti upućeno u Ameriku radi višeg stručnog obrazovanja o trošku Velike lože Američke. Najaktivnije se radi na ostvarenju Jevrejskog doma u Beogradu u kome će biti smještene sve prosvjetne i humanitarne institucije.

Loža »Srbija« broji sada 45 aktivnih članova, od kojih 38 žive u Beogradu, a 2 u Zagrebu, 3 u Zemunu, 1 u Budim-Pešti i 1 u Parizu. Članovi se jedared sastaju nedjeljno radi obavljanja ložinskih poslova i radi diskutovanja aktuelnih pitanja iz oblasti socijologije, nauke i umjetnosti.¹

¹ Pisac je ovog članka srpski framasun.